

Přednáška 4 - 6: Japonská společnost. Poválečný vývoj

I. Okupace

- kapitulace

15.8. vyhlášena císařem,

předsedou vlády princ *Higašikuni no mija Naruhiko* 東久邇宮稔彦 (do 5.10.)

2. 9. podpis kapitulačních listin

- charakter okupace

nepřímá okupační správa – důvody (vnější vs. vnitřní)

- struktura okupační správy

prováděna spojeneckými silami (*Allied Powers* 連合国)

Komise pro Dálný východ (*Far Eastern Commission* 極東委員会)

Spojenecká rada pro Japonsko (*Allied Council for Japan* 対日理事会)

Vrchní velitel spojeneckých sil (*Supreme Commander for the Allied Powers, SCAP*, 連合国最高司令官)

- cíle okupace

politické

ekonomické

reformy společnosti (pozemková reforma, školství, pracovní právní rámec)

- obnova činnosti politických stran

Japonská socialistická strana 日本社会党

Japonská komunistická strana 日本共産党

Japonská liberální strana 日本自由党

Japonská pokroková strana 日本進歩党

- Mezinárodní vojenský tribunál pro Dálný východ

prosinec 1948 – rozsudky: kategorie A, B, C

- 1. 1. 1946 – nová role císaře
- ekonomické reformy

převeden válečného hospodářství na konkurenční prostředí

rozpuštění *zaibacu* 財閥

zemědělská reforma – demokratizace vztahů na venkově

- změny v průběhu okupace

1947 – pozitivní výsledky okupace

první socialistický kabinet (květen 1947-únor 1948)

návrat liberálů – *Jošidova doktrína*

Zákaz generální stávky – zákon o odborech, zákon o státních zaměstnancích, nový občanský zákoník

nástup studené války – mění se postoj USA k Japonsku - snaha o vybudování hráze proti expanzi SSSR

1948 – dokončen tzv. *opačný kurz*

1949 – Dodgeův plán *stabilizace ekonomiky* (Dodge Line)

1950 – Korejská válka – Japonsko se stává dodavatelem vojenského materiálu pro USA

8. 9. 1951 - podpis mírové a bezpečnostní smlouvy v San Francisku (USA + 47 zemí, bojkotuje SSSR a Čína)

28. 4. 1952 – smlouvy vstupují v platnost, Japonsko opět suverénním státem

II. Politický život – čtyřicátá a padesátá léta

- Šidehara Kidžúró 幣原喜重郎 (1872 - 1951)

příprava nové ústavy

volby 10. 4. 1946 - Liberální strana 自由党, premiér Jošida Šigeru 吉田茂

- volby 25. 4. 1947

vítězí Liberální strana ale vládne koalice Japonská socialistická strana + Japonská demokratická strana 民主党

květen 1947-únor 1948 Katajama Tecu 片山哲

březen 1948-říjen 1948: 民主党 (Ašida Hitoši 芦田博)

korupční skandály

- říjen 1948-prosinec 1954

premiér Jošida Šigeru 吉田茂

- vznik systému roku 1955

říjen 1955: sjednocení Japonské socialistické strany

listopad 1955: Liberální strana + Demokratická strana = Liberálně demokratická strana 自由民主党

- charakteristika systému roku 1955

vláda jedné strany, nikoli však diktatura

zpočátku ostré střety, později splývání rozdílu mezi L a P v reálné politice

frakční politika – budování klientských vztahů

homogenita zájmů - koncentrace politické a ekonomické moci – princip „železného trojúhelníku“

- vyvrcholení střetů – 1960: prodloužení US-J bezpečnostní smlouvy

III. Politický život – šedesátá až osmdesátá léta

- přesun od politických cílů k ekonomickým

1960-64 premiér Ikeda Hajato 池田勇人 - plán zdvojnásoben příjmů během 10 let

1964-72 premiérem Sató Eisaku 佐藤栄作 - orientace na mezinárodní otázky (Okinawa)

1964 vznik Kómeitó 公明党

- 1972 – 1974 premiérem Tanaka Kakuei 田中角栄

nárůst úplatkářských afér

1976 skandál Lockheed (úplatek 500 mil *jenu*)

- pokles popularity LDS
- 80. léta – naplnění dlouhodobého cíle ekonomického růstu
- mezinárodní tlaky na J – zpevňování kurzu *jenu*

IIV. Politický život – krize devadesátých let

- změny mezinárodní situace
- změny v domácím hospodářství

krach ekonomické „bubliny“

- změny v politickém prostoru - Nová japonská strana 日本新党, 1993 premiér Hosokawa Morihiro 細川護熙

chybí společná politická platforma, rozpad kvůli rozpočtu

- 1994-96 vláda Socialistické strany

premiér Murajama Tomiichi 村山富市

kritický rok 1995

- 1996 – 2009 opět vláda LDS

1. fáze 1996-2001:

Hašimoto Rjútaró 橋本竜太郎 (1996-98)

Obuči Keizó 小渕恵三 (1998-2000)

Mori Joširó 森善朗 (2000-2001)

2. fáze 2001-2006:

Koizumi Džun'ičiró 小泉純一郎

nový styl politiky, mimořádná očekávání

největší úspěch LDS od 1955

těsné spojení s USA – podpora boje proti mezinárodnímu terorismu (2003 vyslání *džieitai* do Iráku)

strukturální reformy – privatizace státní pošty

2005 – předčasné volby – „Koizumiho divadlo“

do podzimu 2006 - 2/3 většina v obou komorách

3. fáze 2006-2009:

Abe Šinzó 安倍晋三 (2006-07)

Fukuda Jasuo 福田康夫 (2007-08)

Asó Taró 麻生太朗 ((2008-09)

- 2009 – 2012 vláda Demokratické strany 民主党政権

2009-10: Hatojama Jukio 鳩山由紀夫 (2009-2010)

2010-11: Kan Naoto 菅直人

2011-12: Noda Jošihiko 野田佳彦

- 2012 návrat LDS

Abe Šinzó (od prosince 2012-)

ekonomické oživení – abenomika (Abe + ekonomika= „tři šípy reformy) -

- uvolněná monetární politika
- flexibilní fiskální politika
- prorůstová strategie zaměřená na podporu soukromých investic

zahraniční orientace na USA, ale hledání dalších potenciálních partnerů – V4

zastávce jaderné energetiky, ale také hledání nových energetických zdrojů vč. úspor

Problémem rizika *abenomiky* – sociální únosnost